

Zaaknummer: 754450

**Vragen van statenleden Ernst Jonker en Ay Ling van der Spek -Thung (PvdA-GL)
ingevolge artikel 44 reglement van orde**

AANHANGSEL

tot de notulen van de Provinciale Staten van Zeeland nummer 203.

**Vragen ingevolge artikel 44 van het reglement van orde inzake Concrete
stappen versterking duurzaam verdienvermogen Zeeland:**

(ingekomen: 28 augustus 2025)

Vragen aan Gedeputeerde Staten	Antwoorden van Gedeputeerde Staten
<p>1. Hoe beoordeelt Gedeputeerde Staten de lage positie van Zeeland in de gecombineerde ranglijst van Rabobank op het gebied van arbeidsproductiviteit en duurzaamheid? Graag een toelichting.</p>	<p>1. De relatief lage arbeidsproductiviteit in Zeeland hangt voor een belangrijk deel samen met de economische structuur van onze provincie. Zeeland kent een relatief hoog aandeel in sectoren zoals zorg, handel, toerisme en logistiek, waar de gemiddelde arbeidsproductiviteit traditioneel lager ligt dan in bijvoorbeeld hightech of zakelijke dienstverlening. Daarnaast zijn veel bedrijven in Zeeland relatief kleinschalig georganiseerd. Dit beïnvloedt de mogelijkheden voor schaalvoordelen en innovatiedynamiek.</p> <p>In stedelijke gebieden profiteren bedrijven van de nabijheid tot andere ondernemingen, kennisinstellingen en een breed en divers arbeidspotentieel. Deze concentratie bevordert innovatie, kennisuitwisseling en efficiëntie, wat zich vertaalt in hogere productiviteit.</p> <p>Voor wat betreft duurzaamheid ondersteunt de Provincie Zeeland sinds 2010 de koplopers bij transitie naar biobased/ circulair. Uit figuur 3 van de door u naar gerefereerde analyse van de Rabobank blijkt echter dat Zeeland een laag percentage koplopers kent. De Zeeuwse ondernemer is vrij in zijn of haar keuze naar een (meer) circulaire productie. Uit onderzoek blijkt dat het Zeeuws mkb zich niet bewust is van wat een circulaire economie is en hoe het daar zelf voordeel van kan hebben.</p>
<p>2. Welke beleidsmaatregelen zijn er op dit moment in uitvoering om het verdienvermogen van Zeeland te versterken? Graag een toelichting.</p>	<p>2. Enerzijds door arbeidsproductiviteit te verhogen: gezien arbeidsmarktkrapte stimuleren van digitalisering/automatisering. Dit doen wij middels:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het programma 'Digitaal verder' vanuit Impuls Zeeland binnen de K&I-netwerken. Hierbij worden ondernemers geïnformeerd over de kansen van digitalisering met de mogelijkheid gebruik te maken van een voucherregeling; - het programma CTRL. bij Dockwise waarbij individuele ondernemers hulp krijgen bij hun digitaliseringsstappen en het borgen van de digitale veiligheid; - EDIH-programma Klikopmorgen, voor de mkb-maakbedrijven in Zeeland, Noord-Brabant en

	<p>Limburg om te ondersteunen bij hun digitale vraagstukken;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ten aanzien van mismatch arbeidskrachten en krapte: inzetten op digitaal vaardig personeel, mensen naar Zeeland trekken en arbeidskrachten behouden in de provincie. - Stimuleren van innovatie via jaarlijkse Zeeuwse Innovatieprijs Emergo, innovatiefinanciering en subsidieregelingen zoals Zeeland in Stroomversnelling, MIT-Zuid en OPZuid. - Inzetten op verbeteren mkb-dienstverlening in Zeeland (samenwerking Ministerie van Economische Zaken: landelijke Actieagenda mkb-dienstverlening), méér Zeeuwse mkb bedrijven ondersteunen in vraagstukken (mkb-breed) en stimuleren actief te gaan werken aan de toekomstbestendigheid. <p>Anderzijds door duurzaam en inclusief ondernemen te stimuleren:;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Portaal Toekomstbestendig Ondernemen in combinatie met een ondernemerstour 2024 om ondernemers te informeren over beschikbare begeleiding hierin om zich voor te bereiden op de toekomst. - Subsidieregelingen zoals ontzorgingsprogramma klein mkb. <p>De beleidsmaatregelen met betrekking tot het versterken van het circulaire verdienvermogen / economie staan in de Zeeuwse Omgevingsvisie en zijn verder uitgewerkt in de Economische Agenda Zeeland, Uitvoeringsprogramma Economie 2024-2028 (blz 15-17).</p> <p>De maatregelen zijn met name gericht op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het stimuleren van circulaire (keten) samenwerking en zo laag mogelijk sluiten van de kringloop - bundeling van kennis en ervaring via Kennis & Innovatie (K&I) netwerken (zoals Circulaire Bouw Zeeland, Smart Delta Resources, Biobased Innovation Garden Rusthoeve) - het ondersteunen van ondernemers middels vouchers voor bedrijfsscans en haalbaarheidsstudies - financiering van start-ups en scale-ups - toepassen van het instrument Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) om marktintroductie van innovatieve circulaire producten en projecten te stimuleren.
<p>3. Kan Gedeputeerde Staten aangeven welke meetbare doelen Zeeland zich stelt op het gebied van circulaire economie, groene energie, sociale inclusie en innovatie, en op welke termijn deze doelen gerealiseerd moeten zijn?</p>	<p><u>Circulaire economie</u> De inzet op een circulaire en biobased economie heeft als doel dat Zeeland in 2050 een circulaire economie heeft.</p> <p><u>Groene energie</u> In de Regionale Energie Strategie 2.0 is een</p>

	<p>opbrengst van 2,2 TWh voor windenergie en 0,8 TWh voor zonne-energie opgenomen. Dit resulteert in een totale duurzame opwek van energie van 3 TWh als doelstelling voor 2030.</p> <p><u>Sociale inclusie</u> De tewerkstelling van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt is de verantwoordelijkheid van de Zeeuwse gemeenten en UWV. Deze taak wordt voor heel Zeeland opgepakt door Arbeidsmarktregio Goes. De Provincie Zeeland heeft hier een indirecte verantwoordelijkheid en ondersteunt initiatieven op het gebied van het aantrekken van specifieke doelgroepen (hoog opgeleide technici, jongeren).</p> <p><u>Innovatie</u> Doelindicator op innovatie is de regionale innovatie index. Het regionale innovatiescorebord biedt een vergelijkende beoordeling van de onderzoeks- en innovatieprestaties van de EU-lidstaten en andere Europese landen op regionaal niveau van 2018 tot 2025.</p>
<p>4. Hoe verhoudt het programma Zeeland 2050 zich tot de urgentie die uit de Rabobank-analyse spreekt? Kan Gedeputeerde Staten aangeven welke concrete projecten of investeringen hieruit voortvloeien in de komende twee jaar?</p>	<p>4. Zeeland 2050 is juist bedoeld om een wenkend toekomstperspectief te schetsen. Een duurzame economie (één van de drie pijlers van het perspectief is Green Energy Port) en arbeidsproductiviteit (het tegengaan van ontgroening en vergrijzing in de arbeidsmarkt) horen hier absoluut bij. Concrete projecten en investeringen moeten de komende maanden met gemeenten, de rijksoverheid en ook met PS, ontwikkeld worden.</p>
<p>5. Is Gedeputeerde Staten bereid om een herijking van het economisch beleid te overwegen, waarbij de nadruk komt te liggen op brede welvaart, regionale samenwerking en duurzame innovatie, in plaats van op grootschalige energie-infrastructuur alleen? Graag een toelichting.</p>	<p>5. Vanuit het coalitieakkoord 2023-2027 “Met Zeeland, voor Zeeland” bouwen we aan de toekomst van Zeeland, waarbij de kwaliteit van leven van onze inwoners, brede welvaart, bepaalt wat we wel en niet doen. Het economisch beleid geven wij vorm in de begroting onder het programma “Ondernemend Zeeland” en is verder uitgewerkt in het Economisch Uitvoeringsprogramma 2024-2028. De Economische Agenda ziet economie niet als doel, maar als middel om het welzijn van Zeeuwen en toekomstige generaties te vergroten. Dit gebeurt vanuit het perspectief van Brede Welvaart, waarin naast inkomen ook gezondheid, veiligheid, zorg, onderwijs, voorzieningen, sociale relaties en ecologie centraal staan. Werk en inkomen zijn hierin cruciaal, omdat ze bijdragen aan ontplooiing, sociale positie en levenskwaliteit. Bovendien kan een innovatieve economie helpen maatschappelijke uitdagingen zoals duurzaamheid en circulariteit aan te pakken, waardoor brede welvaart nu én in de toekomst versterkt wordt. De begroting en het Uitvoeringsprogramma Economie zijn door Provinciale Staten vastgesteld.</p>

<p>6. Welke rol ziet Gedeputeerde Staten voor zichzelf in het stimuleren van duurzame bedrijvigheid in sectoren als landbouw, visserij, toerisme en maakindustrie, specifiek gericht op Zeeland? Graag een toelichting.</p>	<p>De regionale kansen voor een Zeeuwse circulaire economie liggen o.a. in de bouw en verblijfsrecreatie (mkb), industrie en maintenance, circulaire voorbeeldprojecten (pilots, demo's, K&I netwerken) en via inkoop- en aanbesteding door overheden van o.a. duurzame grond-, weg- en waterbouw. Wij ondersteunen initiatieven op dit gebied middels financiering, lobby of andere relevante acties.</p>
<p>7. Is Gedeputeerde Staten bereid om, in overleg met maatschappelijke partners, kennisinstellingen en het bedrijfsleven, te komen tot een concreet actieplan voor duurzaam verdienvermogen, met jaarlijkse monitoring en rapportage aan Provinciale Staten? Graag een toelichting.</p>	<p>Dit actieplan bestaat al en is het Uitvoeringsprogramma Economie 2024-2028 opgesteld in overleg met maatschappelijke partners, kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Via de huidige P&C cyclus van begroting en jaarrekening vindt hierop rapportage aan Provinciale Staten plaats.</p>

MIDDELBURG, 23 september 2025

Gedeputeerde Staten

H.M. de Jonge

Namens fractie: PvdA-GL
statenleden Ernst Jonker en
Ay Ling van der Spek -Thung

Drs. M.C.J. Franken